

ger cum suis asseclis ad S. Patrem redire manibus expansis poterit et dicere: *Domine, peccavi; ad quem ibo? verba vitae aeternae habes!*

3. Lutherus omnium tum veterum, tum recentium hæreseon architectus, ista suis venenata tela pectoribus ejecit: *Sola fides justificat.* Amedeus Fichtius, sui systematis discipulus, fuit hac in re supra magistrum; statuerat enim; non id quod historicum, sed id quod metaphysicum est, hominem beatum efficere, statueratque *non credere*, sed purum *cogitare*, et per puram cogitationem hominem immediate Deum intueri ac possidere, religionem constituere (1). Hoc autem est Fichtianum illud systema in quo ipse sua maturus aetate religiosum et christianum se voluit ostendere.

Corporea Deiparentis Assumptio id male consutum sistema propellit. Quandoquidem B. Virgo Deipara ut animi et corporis gloriam, singularis sublimisque gloriae culmen mereretur in caelis, totam exornavit bonis operibus vitam suam, adeo, ut non in vulnere vulnera, non in crimine crimina, sed in merito merita, in virtute virtutes cumulaverit. Quare Justinus Miechoviensis: « Ascendebat Virgo innixa super dilectum, hoc est super Christum et merita ipsius. Et enim si gloriosa Virgo super Christum innixa non fuisset, in caelum condere non potuisset. Christus enim ait: *Ego sum via.* Hac igitur via sublata, in caelum quoque ascensus aufertur.

(1) In op. *Die Anweisung zum seligen Leben oder auch die Religionslehre*, seu *Directio ad vitam beatam aut etiam Religionis doctrina*, Berol. 1828, in sec. prælect., pag. 24.

(2) In Lit. Laur. disc. cccxlvi, nn. 26-27.

Avis duabus eget alis ad volandum, si unam solam habeat, altera carens, volare non poterit. Ad eumdem modum homo, ut in caelum ascendat, duobus adminiculis eget, Christi meritis, et operibus bonis: qui merita tantum Christi ad celeste regnum consequendum satis sibi esse putant, quasi una ala volare contendunt, sed frustra. Ad merita tua adde merita Christi; dextera ala sint Christi merita, sinistra ala sint bona opera tua: in caelum volabis, et ascendas sicuti Maria ascendit (2). » Et paulo infra: « Ascendebat Virgo velut Esther altera innixa super pulcherrimas famulas, Mariam videlicet et Martham, hoc est super vitam contemplativam et activam, quas in hac vita devote exercuit. Hujusmodi erant gressus pulcherrimi filiae principis in calceamentis. » His positis, Virgo Deipara suis bonis operibus quæ maxima et innumera prope sunt, homines in ejus ad caelum Assumptione pellexit ad doctrinam quam Concilium Tridentinum anathemate sanxit: « Si quis dixerit, sola fide impium justificari....: anathema sit (3). » Homo sic comparatus naturaliter est, ut ex ordine boni ad ordinem veri transire videatur. Hinc Henricus Dominicus Lacordairius O. P. ajebat: « D. Vincentius a Paulo longe melius quam Bossuetus catholicæ doctrinæ divinitatem adstruit et probat; actus virtutis est *præmissa metaphysica* quæ tanti facienda est quanti propositio rationis (4). »

(3) Sess. vi, can. 9.

(4) Lett. del R. P. Lacordaire al Sig. Augusto Nicolas autore degli studii filosofici intorno al Cristianesimo.

Quæcum ita se habeant, per Assumptionis dogma purificantur et extolluntur plurima christianæ syntheses elementa munifica; per Assumptionis dogma Deus *non vult mortem impii protestantis, sed ut convertatur et vivat.*

Caput II.

Assumptionis dogma medetur hæresiarchæ saeculi xix, pleno hæresiarchæ saeculi xvi complemento.

1. Quo per dogmaticum Assumptionis decretum omni ex parte potentiam remedii dignoscamus, opus est longitudinem mali et profunditatem enucleemus; et ut ingruentium ætas nostræ malorum veram ideam habeamus, ad ipsorummet originem attollamur oportet. Neminem ista latent, ædificium christianum in geminam basin fulciri, h. e. in doctrinam divinitus revelatam, et Ecclesiam quam ipsem Christus constituit Custodem, Magistrum et Judicem illiusmodi revelatae doctrinæ. Quam ob rem novemdecim ab hinc saeculis vaferimus anguis qui homicida fuit ab origine mundi (1), magno furore vexatus contra Christum qui eum debellavit et vicit (2), impios filios suos quoquo tempore pellexit ad alterutram christiani ædificii basin diversis sub formis concutiendam. Suos verumtamen filios saeculi xvi dehortari natus est, ut directe contra basin utramque bachsenetur. Quare primogenitus ea tempestate Satanæ filius, apostata mi-

(1) Gen. iii, 1.

(2) Ad Coloss. ii, 15.

(3) Cf. Bossuetum *De Historia Variationum*, passim.

(4) Vid. Augustum Nicolas in opere *Del Protstantesimo e di tutte le eresie nelle loro attinenze col*

serandæ Wurtemberg altera manu voluntabat in coeno augustum Ecclesiæ Caput (3), qualemcumque luridum epitheton ei tribuens, utsublato Capite, membrorum schisma sequeretur; altera vero manu faciebat ut in revealatam doctrinam subreperet principium *spiritus privati* seu *liberi examinis*, modicum illud fermentum quod totam debebat corrumpere massam, ea quidem mente, ut divina tota Revelatio penitus evanesceret. Catholica quævis dogmata quomodolibet vel negata vel corrupta vel perperam intellecta, jugiter sancta tectaque supremi Romanique servantur auctoritate Pastoris. Verum auctoritate presumdata, malum ullo sine remedio prope grassatur (4).

2. Animadvertisendum tamen est, ætatem hanc nonadecimam saeculo nequam xvi longe nequorem reperi. Hoc enim exhibat a quadam epocha quæ utpote vere catholica in signum posita fuit cui contradiceretur. Jure proinde merito De Maistrius: « Tempus aderit in quo nihil magis ridendum nobis est quam de illo qui super scapulis *Medii Ævi* risum non tenuit (5). » Infelix illa ætas (sæc. xvi) duplice pugnae intrepido marte restitit: principium divinum *auctoritatum* in quo adoleverat Europa catholica, prævaluit; doctrina revelata ex veteri fuit improbo defæcata fermento, et œcumonica tridentina Synodus pro veritate catholica magno fulgore colluxit.

Socialismo, vers. per cura della Società della Bibliot. Catt., Napoli 1852, p. 17 e segg.

(5) Nomine *Medii Ævi* designatur illa periodus qua intercedit extinctionem inter imperii Occidentis an. 476, et mancipium in Constantinopolim an. 1453.

Quæ cum ita sint, diversam semitam inivit Satan, diversumque certamen. Sub ementita forma catholica per jansenistas, gallicanos et pseudo-politicos febronianos dictos a cl. Liebermann *hæreticorum semi-fratres*, quorum antesignanus fuit Richer, implacabile bellum accedit contra Caput Ecclesiæ, hujus definita jura pœfracte denegans, impie temerans. Quoad vero spiritum privatum faciebat eum videre qualis proprie fuit, rationem autocratam. Hujus autonomiam condebat per Cartesium a divina Revelatione præscendentem, deinde per Benedictum Spinozam proclamabat ipsam Revelationem impossibilem. Christiani ædificii utrumque fundamen accisis hisce temporibus concussit, in obscuro carcere Caput Ecclesiæ premens, et impudicam mulierem *Deam Rationem* improbo thure proclamans. Sed illius Religio qui vocatus fuerat, horrendum dictu! *Infamis*, suum denuo visa est recuperare splendorem, illiusque Vicarius ad Romanam Sedem iterum iterumque pergebat.

3. Serpens qui erat callidissimus observans primum conflictum contra fundamenta christiani ædificii, datum nomine *Religionis purificatæ*, et alterum initum nomine *Rationis emancipatæ*, inania prope fuisse; aliud quærerit inire certamen, quum sedulam operam navet, ut Religio et Ratio, i. e. Theologia et Philosophia modo suo consociatae suppetias ei ferrent, ita, ut Religio foret Rationis symbolum, et Christianismus, ut rationabilis esset, philosophice deberet interpretari. Proinde *mythus* obtinuit nunc *historicus*, nunc *philosophicus*, nunc

poeticus, nunc denique *mixtus*, ut isto tota penitus divina inspiratio ex sacris Biblis expungeretur. Speciminis gratia confer explicationem quam dedit Rosenmüller, circa tentationem serpentis: « *Ex vetusti philosophantis poetæ mente* etiam primi illi mortales perniciosissimo rationis dono non prius affectos se senserunt, quam quis maris esset quis foeminæ usus agnoscet (1)!!! »

Posthac rationalistæ philosophi Germaniæ, pantheistæ qui per Kant e Spinoza diminant, proprios faciunt labores rationalistarum biblicorum qui et ipsi e Spinoza per Semler oriuntur. Fichte, Schelling et Hegel cum suis innumeris asseclis media Satanæ porrigitur, ut tota, si fieri posset, Catholica Veritas labefactaretur. Ut alia id genus omittam, eo dementiae pervenitur: « Paria sunt omnia, et in societate nec caput esse potest, nec auctoritas, neque gubernium, ut nec Deus existit!! »

Contra basin aliam christiani ædificii Satanæ irruit. Unde potentes in iniuitate victoriam celebrare ausi sunt, quia brutalvi sacrilege Sanctuarium expoliaverunt, nescientes semper contigisse prædonibus Ecclesiæ, quod cum escæ in ore ipsorum erant, venit ira Dei de cælo et devoravit eos. Dominatores se jactitant esse Dominus Dei, quia sanctam civitatem Jerusalem jugo servitutis subjecerunt, et Romanum Pontificem lapidem angularem Ecclesiæ, fidei morumque magistrum opprimunt mancipio. Vox quæ per ephemeredes, ut olim, volitat,

(1) Cf. Schol. in Gen. iii, p. 107, Lipsiæ 1^o21.

hæc est: « Malheur à la Papauté, seu vœ Papatui. »

4. En qualiter nunc temporis duo ædificii christiani fundamenta quantiuntur. Nonne revelata doctrina videtur extingui nomine Rationis et Scripturæ, Philosophiæ ac Theologiæ, ipso nomine Christi? et Pastore percusso, nonne disperguntur oves? et Hierarchia sacerdotali concussa, nonne concuti delerique videtur Ecclesia? Age, Christe Redemptor, te somno expergefactus attolle qui dulciter Petri navicula dormis. *Salva nos, perimus...* At Christus qui dormire videtur, respondet: *Quid timidi estis, modicæ fidei* (1)? Et: qualiter, Domine, redimis iterum hunc mundum? si forte respi ciatis, inquit, STELLAM MARIUM (2), Virginem Immaculatam et Assumptam, illam dogmatice constitutam, hanc dogmatice constituendam. Re sane vera. Quum mundus hodiernus, i. e. duo decies centena millia catholicorum et amplius dogmaticam Virginis assumptæ definitionem uno corde profiterentur, jam colunt maximopere Deum sacra mysteria revealantem, adeoque duo ædificii christiani fundamenta magis magisque roborantur cum doctrina revelata, tum Rom. Pontifex, vicariam Christi heic in terris operam gerens. Ferrum mittitur ad radicem arboris quam Satan tribus ab hinc sæculis ita plantavit, rigavit, coluitque, ut ejus pestifera umbra totum contegeret orbem.

a) Hujus arboris semen est principium *spiritus privati* seu *liberi ex*

(1) Matth. viii, 25.

(2) « Maria est STELLA super hoc mare magnum, S. Bernard. de Laud. V. M., hom. ii, n. 17.

aminis; et Assumptionis dogmate marcescat: non enim *spiritu privato* seu *libero examine* constitutur, verum potius tum ob auctoritatem Dei revealantis, tum ob auctoritatem Ecclesiæ proponentis. b) Hujus arboris truncus est protestantismus; sed vide qualiter arescat: dogmaticæ definitionis sole coruscante, tenebræ pellantur oportet, et in admirabile lumen veritatis homines attolluntur, usque in Deum secreta cælestia revealantem, adeo, ut penitus evanescat præcipua et ultima protestantismi sequela: « Conscientia mundi hodierni, cogitans sollempmodo Deum aut Creatorem, in quam maximam laboretur displicantiam. » Ita Strauss et Bauer (3). c) Hujus arboris præcipui rami duo sunt, rationalismus biblicus et philosophicus; et Assumptionis dogmate corrident: si namque *Mulier* cum *Semine* vicerit antiquam callidissimamque viperam, ex mortuis resurgens (haec verba dogmaticam definitionem ingrediuntur), jam mundus hodiernus retinet uti veram et non mythicam traditionem quæ serie non interrupta generis humani primordia scandit circa creationem Hevæ, hujus seductionis a dæmone sub serpentis larva latente, ideoque nostrorum protoparentum divini præcepti transgressionem, necnon necessitatem pollicitationemque Redemptoris, prout legitur in Protovangelio paradisiaco. Hinc canon ille famosus, grande mythi fundamentum ruit; isthic ab Heyne conditus fuit et sonat: « A mythis omnis prisorum

(3) V. Opuscoli Biblico-Theologici di M. gr Bartolomeo D'Avanzo, p. 73.

hominum tum historia, tum philosophia procedit, etc. » Insuper, admissa semel uti vera realique necessitate ac pollicitatione Redemptoris, nullatenus antiqui Fœderis historicâ veritas nuntiat, h. e. quod Moyses cæterique prophetæ de Redemptore locuti præcipue fuerint, qui legis antiquæ finis est. Quemadmodum autem inter utrumque Fœdus magna reperitur necessitudo, illa prope quæ inter corpus et spiritum, inter umbram et veritatem intercedit; sequitur inde veritatem historicam antiqui Fœderis ad veritatem historicam Evangelii suapte natura conferre. Quare Christus evangelicus non est utique mythologicus, verum historicus, historicâ Conceptio ex Virgine, historicum baptismâ, historicâ transfiguratio, resurrectio, ascensio et alia ejusdemmodi. Rationalismus biblicus carenti ferro perimitur.

5. Neque rationalismus philosophicus sortem aliam experitur. Revera. Si veritas definiendi dogmatis includat, veluti præfati sumus, distinctiōnem bini ordinis supernaturalis et naturalis, Deus qui supernaturalem ordinem constituit, non identificatur cum mundo et homine qui ordinem naturalem depromunt. Quare pantheismus destruitur, et Deus personalitatem sibi propriam habet. Præterea: si B. Virgo nedum præservata fuerit a culpa, verum et a poena huic culpæ debita, i. e. corporis incineratione; quisquis igitur homo piaculi adamitici granditate concipitur, et moritur ob poenam, et sepulcrali corruptione

tabescit (namque regulam exceptio roborat), et homo non est uti conditus a Deo fuit, verum secundum animam et corpus in deterius commutatus (1). Ubi est ergo illa emanatio a Deo, illa participatio Dei, ille Deus in fieri, quem philosophi rationalistæ cognoverunt in homine? Quod si homo cum gratiæ luce radiabat, alium rationis usum facere nescivit quam in mortem ruere, dum ob oculos vitam habebat; modo in culpam omniumque malorum congeriem dilapsus poteritne suam rationem autonomam declarare, poterit ab auctoritate divina secedere, divinæque Revelationis se dominum et magistrum constituere? Suam proinde tenuitatem agnoscat; sublimia christianæ fidei mysteria colat, et tamquam ancilla Revelationi conjunctim ancilletur.

Rationalismus philosophicus praticus, i. e. socialismus remanet pariter sua cervice contractus. Hoc posito quod homo propter originale flagitium concipiatur in culpa, nascitur in statu poenæ. « Ne vero universalis pulchritudo turpetur, ut sit peccati dedecus sine decore vindictæ (2), » poena sequitur culpam. Est igitur hæc tellus non utique *paraisus*, quemadmodum socialismus velut ægri somnia fingit, verum, ut sapienter ait Ecclesia, *lacrymarum vallis*. Gentium omnium auditio Doctorem: *Vanitati enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum qui subjecit eam in spe: quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem glorie filiorum Dei...* Non solum au-

(1) Conc. Trid., Sess. v, Decret. de pecc. orig., can. 1.

(2) Aug. *De lib. arbitr.*, lib. iii, cap. 15.

tem illa, sed et nos... gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri (1). Hanc corporis nostri redemptionem præstolamur omnes, Virginis Resurrectione et Assumptione confisi, dummodo instar Virginis manibus nostris laboremus, patiamur, Deumque cognoscamus, diligamus. *Si compatimur ut et conglorificemur* (2).

6. Nec satis: prosequimur enim. Doctrina de Immaculato Conceptu luculentius atque nobiliter occœpitevolvi, ut simul protestantismus cum Ecclesiam tum Revelationem impetens in medium prodire visus est; et quo magis horrendum hoc monstrum sæviebat, eo magis florere pia veritas conspiciebatur, donec constituta dogmatice fuit, ut plane retunderet tetricam

(1) Ad Rom. viii, 20 seqq.

(2) Ad Rom. viii, 17.

(3) Hæc habet: « I primi elementi della tempesta suscitata da Lutero al secolo xvi si trovano così in Abelardo, il quale si può dire il primo che abbia con audacia pari all'orgoglio osato di sommettere la dottrina rivelata alla *ragione individuale* (onde fu da taluno entusiasta chiamato il rappresentante della Bagione a quella l'epoca), come in Arnaldo da Brescia per quello riguarda l'odio contro del Papa. Or in quel tempo appunto la Provvidenza divina faceva sì che la pia credenza nella Immacolata Concezione, la quale fino allora era stata sopita e quasi implicita nella grande devozione de' fedeli verso la Vergine santissima, cominciasse a svolgersi e lumeggiare colla occasione della controversia circa la festività della stessa Concezione sorta tra S. Bernardo e i Canonici di Lione. Da quel tempo, seguendosi l'ordine cronologico si troverà che a proporzione che più crescono i pericoli della Chiesa, più la pia credenza si ravviva e si rafforza ne' fedeli. E negli ultimi tre secoli ne' quali, come vedemmo, l'uragano s'avanzava più furioso, la pia credenza in serie sempre crescente diveniva così popolare, i cuori de' fedeli se ne infiammavano per tal modo, che negli ultimi tre lustri, immediati allo scoppio totale, avresti detto, Pastori e fe-

illam novatorum hæresim tunc temporis longe lateque grassantem. Cfr. Bartholomæum Card. D'Avanzo (3). Testatum verumtamen auctores faciunt, veritatem Imm. Conceptus et Assumptionis ita simul produisse, ut, altera negata, pariter altera negata sit, et, altera collustrata, collustrata vel altera fuerit. Cf. Vincentium Anivitti (4). Hisce prælibatis, si dogmaticus Imm. Conceptus canon serpentem antiquum protestantica venena contra Revelationem et Ecclesiam de ore suo vomentem contriverit, in spe magna constituimur fore ut Assumptionis canone genesiaca Mulier duplarem protestantismi dementiam furoremque plane perfringat, et colubri duram plane quoque sit contritura cervicem.

« deli usare ogni maniera di santi stratagemmi ed industrie per fare una santa violenza a' Romani Pontefici, acciò annundo questi alle domande ora di aggiunzioni alle Litanie, ora al Praefatio, ora per l'intero Ufficio proprio, ora per la Vigilia, ecc., di concessione in concessione fossero finalmente obbligati di divenire alla esplicita definizione del domma, cui lo Spirito santo che assiste i fedeli, faceva loro sentire che sarebbe un sicuro rimedio a' mali dell'epoca. » *Discorso agli alunni del Seminario di Castellaneta sul Carattere provvidenziale del grande avvenimento degli 8 Dicembre 1854*, n. XIII.

(4) Paucâ verba promam: « Di secolo in secolo quasi uguale crebbe ne' cattolici popoli la pietà verso l'Immacolato Concepimento, e verso l'Assunzione di Maria Vergine. Quasi ad un tempo ne vediamo indotta fra i Greci la festa, quasi uguali nell'antichità, nel nome, nel numero, nell'autorità le esplicite testimonianze, e fino in ciò reggerne la parità, che l'empio Launojo non fuoso levarsi contro l'universale credenza dell'Assunzione, senza ugualmente (e ben per altro spirito che le antiche emulazioni di scuole) osteggiare l'Immacolato Concepimento, ecc. » *Il dì anniversario della dogmatica definizione sull'Immacolato Concepimento*, discorso detto nella Patriarcale Basilica Liberiana.

Vis aliquem agnoscere sacri dogmatis Imm. Conceptus fructum opimum? Ut silentio prætermittam germanicum neologum Schelling, qui suum reprobavit systema pantheisticum (1), necnon innumeros alios qui sive ante sive post Dogmaticam Definitionem Imm. Deiparentis suam despicerint damnaverintque catholica Veritate Neologiam, solummodo referam anglicum Henricum Eduardum Manning qui, ut ipsemet fatetur (2), trinam hæresim contra Ecclesiæ auctoritatem suamque doctrinam annis 1838, 1841 et 1843 manu sua conditam, annis 1851, 1852 itidemque posthac, Dogmaticæ Definitionis epocha, palam, fortiter constanterque retudit. Imo Spiritus ille veritatis, Doctor veritatis, promissus et datus, qui eo tempore laboratur erat Dogmaticam Definitionem, memoratum acatholicum suo splendore circumfulsit, inque lumen admirabile revocavit. Hic ipse testatur, inquiens: « Uno verbo

(1) Vid. præter *Revue du Nord*, Paris 1835; Amand Saintes in *Histoire critique du rationalisme en Allemagne*, Paris 1841, pag. 324; Cf. etiam Jo. Peronem *Procl. Theol. quas in Coll. Rom. S. J. habebat*, vol. III, pag. 260, Mediolani 1845.

(2) En qualiter, Augustini vestigia premens, suas ipse faciat confessiones: « Quanto al primo errore, l'anno 1838, io diedi alla luce un'opera retta su "La Regola di Fede", nella quale, seguendo con implicita confidenza il linguaggio de' principali divini anglicani, io teneva erroneamente che la vetusta e vera regola di fede fosse la Scrittura e l'antichità, e rigettava come nuove ed indefensibili queste due altre regole, — la prima, il giudizio privato dell'individuo, e la seconda, le interpretazioni della Chiesa vivente.

Quanto al secondo, nel 1841, io pubblicai un libro sull' "Unità della Chiesa," in cui io sosteneva che essa fosse una, visibile ed organizzata... Ma mentre io pensava che l'unità della Chiesa fosse organica e morale... io pensava er-

alia causa (meæ conversionis) non fuit quam hujus voluminis subiectum, Missio Temporalis Spiritus sancti. Ut primum agnovi factum divinum quod Spiritus sanctus mystico corpori, h. e. Jesu Christi Ecclesiæ inseparabiliter coiverit, extemplo cognovi, doctrinas et interpretationes viventis Ecclesiæ veras esse prorsus, utpote divinas; atque viventis Ecclesiæ vocem cunctis labentibus temporibus solam constitui regulam infallibilem fidei, propterea quod Divina Personæ vox est (3). » Nunc temporis Henricus Eduardus Manning splendide fulget Cardinalis S. R. E., Angliæ Metropolita, Archipræsul in Westminister, præsentissimum qua ore, qua scripto Catholicæ Veritatis propugnaculum. Hic ipsemet clmus Auctor eodem ferme suæ conversionis tempore bene sperat, Angliam, angelorum olim insulam, in antiquum summi Petri Navigium, marium Stella coruscante, remeaturam (4).

" roneamente che questa unità morale potesse essere permanentemente sospesa, ed anche perduta, mentre l'unità organica rimaneva intatta, e che l'unità della comunione appartenesse non all'intrinseca essenza, ma solamente alla perfezione della Chiesa.

" Quanto al terzo, in un sermone fatto innanzi alla Università di Oxford il 5 novembre 1843, parlando de' conflitti tra la Santa Sede e la Corona d'Inghilterra, io usai le parole: *Sembra rebbe esser volere del Cielo che il dominio del Pontificato Romano non sia giammai ristabilito in questa Chiesa e in questo reame.*

" Ora io sento l'obbligo di una riparazione dovuta alla verità per questi tre errori, ecc. ecc. " *La Missione temporale dello Spirito S. ovvero la Ragione e la Rivelazione*, cap. I, pagg. 25-26-27, Torino 1878.

(3) Op. sup. cit., pag. 27.

(4) Ipsum Manning cuius nomen elogium est, auctoritas est, audiamus: " Gli Inglesi sono un popolo ragionevole e sincero. In mezzo dei loro

Porro, si duæ magnæ veritates, Conceptio et Assumptio Mariæ Virginis eodem semper gradu processerint, veluti præfati sumus, eumdemque jugitersplendorem pepererint, dicere fas est hoc entymemate: dogmaticus canon Imm. Conceptus partim medetur hæresiarchiæ sæculi XIX, pleno hæresiarchiæ sæculi XVI complemento; igitur quoque partim huic medebitur dogma Virginis assumptæ. Quare Mullier Immaculata et Assumpta cum ejus Semine totam nostri temporis hæreticam pravitatem ad nihilum reducit, veritatemque plane victricem ad sua formosius atque sublimius provehet tabernacula lucis. Itaque contra Sa-

tanam extollamus vocem cum S. Avito episcopo viennensi, dicamusque vafferrimo serpenti:

Conteret una caput tandem tibi FÆMINA victrix;

et cum Claudio Mario Victore laico rhetore itidem profiteamur:

Teque tuo MULIER perimet cum semine.

Post tantam victoriam tantamque lætitiam proprie vereque conclamare toto corde possemus: *Gaude, Maria Virgo, cunctas hæreses quæ in hodierno protestantismo tenebrisca facie cumulantur, sola interemisti in universo mundo* (1).

Cit. Op. num. x. Et pag. 32 inquit: " Trecento anni, alla perfine, hanno rivelato l'intrinseca anarchia e il razionalismo della così detta Riforma. Essa va passando via innanzi agli occhi nostri, ecc. " Cf. etiam pp. 206, 207, 208.

(1) Offic. B. M. V. ex D. Bernardi Serm. de duod. Stellis.